

РЕШЕНИЕ

№ 24559

гр. София, 16.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 35 състав, в
публично заседание на 30.06.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петър Савчев

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **11162** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС.

Ищецът Г. В. К., гражданин на руската федерация, адр. [населено място] 1309, [улица], Софийски Централен Затвор твърди, че за периода 08.05.2025 г. до датата на подаване на исковата молба – 15.03.2023 г. , се намира в Софийски централен затвор /СИЦЗ/ без срещу него да има влязла в сила присъда. Твърди, че битово бил поставен в нечовешки условия, включително недостатъчна жилищна площ, липса на въздух и осветление, забрана да ползва телевизор, принуден е бил да спи на осветление, значително била ограничена възможността му за движение. Така били ограничени основни негови права, което отговаряло на критериите за нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Твърди, че от това неспазване на основните му права и свободи, понесъл неимуществени вреди, изразяващи се в значително влошаване на здравословното му състояние и инвалидизиране. По-конкретно твърди: аденома на простатата, хемороиди, счупен нос, увредено зрение, подагра, осакатяване на крайниците му, което довело до невъзможност за движение. Тези неимуществени вреди били в пряка причинна връзка с посоченото неизпълнение на чл. 3 от ЗИНЗС, които неимуществени вреди той търпял за периода 08.05.2025 г. до датата на подаване на исковата молба – 15.03.2023 г. Ето защо, моли ответникът ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. гр. С. 1309, [улица] , като администрация, осигуряваща законосъобразността на обществените отношения в Софийски централен затвор /СИЦЗ/, да бъде осъдена да му заплати обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 27 000 000 евро , ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата.

Искът се поддържа след допуснатото му изменение – увеличение, по реда на чл.144 от АПК във вр. чл. 214, ал. 1 от ГПК, с протоколно определение от 27.01.2025 г.

Ответникът оспорва изцяло исквете и моли да бъдат отхвърлени. Претендират деловодни разноски.

Контролиращата страна СГП поддържа становище за неоснователност на исковата молба.

Съдът, като взе предвид твърденията на страните и прецени събраните доказателства по реда на чл. 203, ал. 1 от АПК във вр. със съответното прилагане на чл. 168 от АПК, приема следното от фактическа и правна страна:

По иска по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС:

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Съгласно чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаят чувство на страх, незащитеност или малоценност. Посочената разпоредба възпроизвежда и детайлизира разпоредбата на чл. 3 от Конвенция за правата на човека. Посочените норми, както и практиката на ЕСПЧ и националните съдилища, създават минимум хуманни стандарти, на които следва да отговаря изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“, акто и задържането под стража. Нарушаването на тези стандарти обуславя отговорността на държавата за причинени имуществени и неимуществени вреди – арг. от чл. 284, ал. 1 и ал. 5 от ЗИНЗС. Съгласно чл. 205 от АПК ответник по иска е ГДИН, като администрация, осигуряваща изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“. Ищецът извежда нарушаване на цитирания чл. 3 от ЗИНЗС с неизпълнението от ответната администрация на задължението ѝ да спазва нормите, които осигуряват на лицата, пребиваващи в местата за изпълнение на наказанието „лишаване от свобода“ или за задържане под стража, съответните битови стандарти и стандарти относно правото на достъп до медицински грижи. Предвид презумпцията по чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, при установяване на нарушение по чл. 3 от закона, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Видно от приетата по делото СМЕ /л.л. №№ 211-212/, няма данни за здравословното състояние на ищеца преди постъпването му в затвора, за да се сравни с тези данни след това. Видното от експертизата, след постъпването си в затвора ищецът се е ползвал от право на достъп до здравни грижи, като са му правени различни специализирани изследвания – ЯМР и ЕМГ. Вещото лице допуска, че липсата на физическо натоварване в затвора може да е довело до напредване развитието на „многоетажната остеохондроза, протрузии и дискови хернии в шийната и поясната област на гръбначния стълб“. В конкретния случай, обаче, съдът не приема, че е налице деянието по засягане права на ищеца по чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС, което да има за последица понасянето на неимуществени вреди по смисъла на чл. 284, ал. 1 и ал. 5 от ЗИНЗС. Това е така, доколкото режимът на пребиваване в затворите и местата за задържане под стража е строго и конкретно регламентиран от ЗИНЗС и ППЗИНЗС, както и от издадени в основа на тях заповеди и инструкции. Тези правила предвиждат минимум битови стандарти, като жилищна площ, достъп до ток, топлина, вода, възможност за двигателна активност, достъп до здравни грижи, социални дейности и други подобни. Този минимум

гарантира съответното ниво на живот в затворите и местата за задържане под стража, така че да не бъде нарушен горесцитираният стандарт по чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС, съответно по чл. 3 от Конвенция за правата на човека. В рамките на тези стандарти няма ограничения на правата на лицата, намиращи се в затворите и местата за лишаване от свобода, защото пребиваването там има за цел законосъобразното ограничаване на права. В конкретния случай не се доказва по отношение на ищеца да не са спазвани цитираните стандарти – напротив. Не се установява противното и от разпита на допуснатите му свидетели М. и Р. от откритото съдебно заседание от 11.11.2024 г.

Във връзка с довода на ищеца, че е бил принуден да спи на осветление и не му е бил осигурен телевизор, съдът отново не приема, че е нарушен горепосоченият минимален стандарт. В този смисъл, основателни са възраженията на ответника, че подаването на ток в затвора е ограничено до 22:00 ч. за всички спални помещения/килии. За времето от 22:00 ч. до 06:00 ч. има дежурно осветление. Осветлението през деня от 06:00 ч. до 22:00 ч. може да бъде контролирано от самите лишени от свобода. Това е съобразено с чл. 97, т. 11 от ЗИНЗС и с чл. 83, ал. 2 от ППЗИНЗС. Дежурното осветление и проверките от надзорно-охранителен състав през нощта не са незаконосъобразни действия. Съгласно заповед № Л-200/05.08.2016 г. на началника на затвора, следва да се извършват най-малко 2 междинни проверки за установяване числеността и личността на лицата, както и физическото им състояние. Съгласно заповед № Л-207/08.07.2020 г. на началника на затвора, следва да се извършват обходи през 45-60 мин. през нощта, а в зоната за повишена сигурност обходите следва да се извършват на всеки 30 мин. Съгласно заповед № Л-47/15.02.2023 г. на началника на затвора, в зоната за повишена сигурност, където са настанени осъдените на доживотен затвор, в 22:00 ч. следва да се изключи и дежурното осветление. При проверка през отвора за наблюдение следва да се включи дежурното осветление, докато трае проверката. При желание на лицето, дежурното осветление може да не се изключва. Тези ограничения не излагат ищеца на изпитания, надхвърлящи по интензивност неизбежното ниво на страдание при престой в затвора. Правилни са доводите на ответника, че всеки човек има различна търпимост на светлина и шум, но следва да има баланс между правата на задържаните по смисъла на чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС от една страна и правата и възможността за изпълнение на служебните задължения от надзирателите, от друга страна. Изграденото дежурно осветление в затвора, което функционира през нощта, е с оглед непрекъснатото наблюдение за спазване изискванията на чл. 312, т. 5 и т. 6 от ППЗИНЗС за реакция при евентуална промяна на поведението на лишените от свобода. Сред задълженията на служителите на ответника е осигуряването на физическото и психическото здраве на лишените от свобода. Ето защо, ищецът не е бил поставен в по-неблагоприятно положение от другите лишени от свобода. В този връзка, неоснователно е и възражението на ответника, че не могъл да ползва телевизор. Съгласно горесцитираната разпоредба на чл. 83, ал. 2 от ППЗИНЗС, ползването на лични телевизионни и радиоприемници се разрешава до 22,00 ч., след което електрозахранването на спалните помещения се изключва.

Предвид всичко, изложено до тук, следва да се приеме, че след като не е налице нарушение на стандартите по чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, то и претенцията по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС е изцяло неоснователна.

Особените правила на чл. 286 от ЗИНЗС не предвиждат присъждане на възнаграждение за юрисконсулт.

Ищецът не следва да се осъжда да заплати разноски на АССГ на основание чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, доколкото е освободен от заплащане на разноски по делото.

Въз основа на гореизложеното, съдът

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ изцяло иска по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, предявен от ищеца Г. В. К., гражданин на руската федерация, адр. [населено място] 1309, [улица], Софийски Централен Затвор за осъждане на ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. гр. С. 1309, [улица] да му заплати сумата от 27 000 000 евро , обезщетение за претърпени неимуществени вреди в затвора за периода 08.05.2015 г. до датата на подаване на исковата молба – 15.03.2023 г.

Решението подлежи на обжалване от страните, пред тричленен състав на АССГ, в четиринадесетдневен срок от съобщението, че е изготвено.